

Program prevence kriminality na základních školách

Petra Kubišová

U Č E B N Í   T E X T Y

PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Univerzita Karlova
1. lékařská fakulta v Praze
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze
Klinika adiktologie

PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Petra Kubišová

Recenzent:

XXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXX

PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Autorka: Petra Kubišová

Vydala Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Apolinářská 4, Praha 2, ve vydavatelství TOGGA, spol. s r. o., Volutová 2524, Praha 5.

© Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie 1. LF a VFN v Praze, 2012

© TOGGA, 2012

Jazyková korektura: Světlana Pavlíková

Koncept obálky: Hana Valíhová

Typografie a sazba z písma Baskerville a John Sans: Jaroslav Průka

Vydání první, Praha 2012

Elektronická publikace

978-80-7476-011-2

NEPRODEJNÉ!

Všechna práva vyhrazena. Tato kniha ani její části nesmějí být žádným způsobem reprodukovány, ukládány či rozšiřovány bez písemného souhlasu vydavatele.

Obsah

Popis	7
Základní škola – I. stupeň	9
Základní škola – II. stupeň	12
Východiska	14
Časová struktura	14
Doporučení pro realizaci	16
Personální nároky	16
Kontraindikace/omezení	16
Evaluaace	17
Materiálové požadavky a pomůcky	18
Prostorové požadavky	18
Požadavky na supervizi/intervizi	19
Formy podpory	19
Zdroje financování / Přibližná cena jednotky	19
Realizátor	20
<i>Příloha č. 1</i>	21

Publikace vznikla a byla vydána pod odbornou záštitou a koordinací:

Kliniky adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze

Klinika adiktologie

Díky finanční podpoře:

projektu Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů
pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni
CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky
a je spolufinancován z institucionální podpory na rozvoj výzkumné organizace, PRVOUK-P03/LF1/9.

Popis:

- ◆ jedná se o systematickou a soustavnou koncepci
- ◆ projekt je koncipován pro žáky základních škol ve městě Brně
- ◆ jedná se o soubor samostatných výukových programů
- ◆ program plně respektuje veškeré zvláštnosti žáků
- ◆ preferuje interaktivní formy práce s dětmi
- ◆ témata odpovídají problematice, která je pro posluchače v daném věku aktuální a kopírují rizika, jež jsou u jednotlivých věkových kategorií charakteristická
- ◆ zvolená forma projektu umožňuje dlouhodobou spolupráci v průběhu celého školního roku a dále návaznost v následujících letech
- ◆ projekt je průběžně doplňován o nová aktuální témata
- ◆ realizace byla započata ve školním roce 2007–2008
- ◆ zapojilo se celkem 35 brněnských základních škol
- ◆ program probíhá v souladu s Programovým prohlášením Rady města Brna.

Program cílené prevence na základních školách (dále jen PCP) vznikl v roce 2007 jako pilotní projekt na šestnácti základních školách ve městě Brně. V následujícím roce se do něj zapojilo již třicet pět škol. Navázal na přednáškovou činnost strážníků, která do té doby spočívala v jednorázových, nahodilých návštěvách tříd na základních školách s nabídkou cca 4 základních výukových programů. Nově stanovená koncepce PCP, založená na cílené, soustavné, dlouhodobé práci, plně respektuje rizikové faktory u dětí s přihlédnutím k věkovým zvláštnostem. Aby PCP naplnil princip cílenosti, a tedy i efektivnosti, musí být i komunikace odboru prevence brněnské Městské policie cílená a efektivní. Zde mám na mysli zejména komunikaci se zástupci škol a školských zařízení. Na rozdíl od předešlých let jsme se zaměřili výhradně na kontakt se školními metodiky prevence, výchovnými poradci, případně školními psychology. Systém PCP tedy nepřipouští nekoordinovanou individuální aktivitu jednotlivých třídních učitelů nebo členů vedení škol. Právě školní metodici prevence sehrávají v celém programu důležitou a nezastupitelnou úlohu. Jejich postavení a úkoly v systému škol je k takové úloze předurčují. U nich hledáme odpovědi na otázky, jaké problémy a specifika jsou pro danou školu, třídu nebo jednotlivce stěžejní. Na jejich uvážení je i výběr takzvaných „termínových bloků“

fungování PCP na dané škole. Termínový blok je v podstatě soubor pevně stanovených dnů v celém školním roce, během kterých ve vybraných třídách pracují s dětmi členové týmu PCP (strážníci odboru prevence). Je nezbytné připomenout, že termíny v těchto blocích jsou závazné a náhradní termíny je možné hledat jen obtížně. Jeden blok pro jednu třídu na celý školní rok obsahuje 3 dny po jedné vyučovací hodině. Tyto hodiny jsou určeny k realizaci interaktivního cvičení na dané téma a problematiku. Termíny návštěv jsme záměrně volili tak, aby byly rozloženy do celého školního roku (např. měsíc září, prosinec, květen). Vzhledem k dosti velké časové prodlevě a návaznosti jednotlivých vstupů se nám však spíše osvědčilo volit menší časové rozpětí (měsíc září, říjen, listopad).

Termínové bloky

Blok 1	19. 9. 2011	10. 10. 2011	7. 11. 2011
Blok 2	20. 9. 2011	11. 10. 2011	8. 11. 2011
Blok 3	21. 9. 2011	12. 10. 2011	9. 11. 2011
Blok 4	22. 9. 2011	13. 10. 2011	10. 11. 2011
Blok 5	26. 9. 2011	17. 10. 2011	14. 11. 2011
Blok 6	27. 9. 2011	18. 10. 2011	15. 11. 2011

Pokud se jedná o témata jednotlivých interaktivních cvičení, tak zde jsme navázali na dobré zkušenosti z předcházejících školních roků. Doplnili jsme 4 základní výukové programy o nové. Snažíme se reagovat na požadavky a problémy společnosti a neustále doplňovat nová témata. Pro každý ročník základní školy jsou okruhy pevně dány a odpovídají problematice, která je pro děti v daném věku aktuální.

Základní škola – I. stupeň

1. třída – Prevence úrazů – „Už vím“

Záměrem cvičení je seznámit děti se základními telefonními tísňovými čísly, osvojit si vhodné chování v náhlých krizových situacích, správné a včasné přivolání pomoci. Součástí je práce s pracovními listy a scénka Jak správně telefonovat. Cvičení je zaměřeno i na rozpoznávání činností, které mohou ohrozit zdraví dítěte ve volném čase a na rozlišení nebezpečných předmětů, se kterými se děti mohou ve svém okolí setkat. Smyslem je naučit děti chovat se tak, aby se omezilo riziko úrazů. Naučit je rozpoznávat nebezpečné situace a vstřípit jim správné zásady první pomoci.

2. třída – Základy kriminalistiky – „Malý kriminalista“

Cvičení je zaměřeno především na rozvoj pozornosti, přesnosti, všestrannosti, pečlivosti a paměti. Cílem je, aby si žák uvědomil, které informace jsou důležité při svědecké výpovědi. Je procvičována především schopnost slovně nebo písemně popsat osobu, a to zvláště v případech, kdy se žák stal svědkem nebo obětí trestné činnosti. Praktické nacvičování konkrétních dovedností bude probíhat v modelové situaci.

2. třída – Bezpečné chování na ulici – „Ejhle jehla“

Záměrem cvičení je seznámit děti se základními návyky bezpečného chování v parku nebo v prostředí, které může nabízet různá úskalí a nebezpečí. Prostřednictvím příběhu o chlapci, který našel injekční stříkačku s jehlou, děti rozpoznávají chyby, kterých se hlavní hrdina dopustil a spolu s přednášejícím se je snaží rozebrat. Cvičení je také zaměřeno na základy první pomoci při poranění injekční jehlou.

3. třída – Bezpečné chování doma – „Sama doma“

Cvičení si klade za cíl seznámit děti se základními návyky bezpečného chování, pokud jsou samy doma. Děti by měly v příběhu malé Klárky rozpoznat chyby, kterých se dopustila a spolu s přednášejícím je rozebrat. Důležité situace v příběhu si děti společně s přednášejícím mohou samy zahrát v malých epizodních scénkách pro lepší pochopení a zapamatování. V rámci cvičení by se děti měly naučit takzvané bezpečné odpovědi na otázky cizích lidí, které se dotýkají jejich soukromí.

3. třída – „Co dělat, když...“

Hravý výukový program, který žákům ukáže, co by měli udělat, říct, a jak se zachovat, když se ocitnou v nové, neznámé situaci (úraz, nehoda, fyzické napadení, trestný čin, oslovení cizím člověkem a další). Jednotlivé situace si mohou žáci interaktivní formou sami vyzkoušet v krátkých scénkách a pod vedením přednášejícího procvičit, jak se zachovat. Výukový program obsahuje nejen rizikové situace, ale i situace zaměřené na slušné a bezpečné chování, prevenci úrazů a dodržování zákonů při každodenní činnosti. Cílem cvičení je posílit u žáků správné postoje a chování – nebýt lhostejní k chování jiných, být zodpovědní za své vlastní jednání, umět pomoci sobě i jinému, ale i umět říci ne. Dětem bude zdůrazněno, že každá situace má řešení a je důležité vědět, jak se zachovat, případně kam se obrátit o pomoc.

4. třída – Bezpečné chování na silnici – „Výlet“

V příběhu, který je zpracován do vývojových fází, se děti mají snažit nalézt chyby v chování hlavních hrdinů. Děti by měly rozdělit chybné chování na nerozumné a nezákonné. Po nalezení těchto chyb musí děti za pomoci přednášejícího vysvětlit, v čem spočívá nerozumnost nebo nezákonnost konkrétního jednání. Při posuzování se dotknou problematiky spojené se záškoláctvím, odpovědností rodičů za děti, krádeží, jízdou na černo apod.

4. třída – Bezpečné chování – Netiketa

Interaktivní výukový program, který žáky seznámí s pojmy: „netiketa“ (etiketa na internetu) a „mobilní etiketa“ (etiketa při používání mobilního telefonu). S pravidly vhodného a nevhodného chování jsou děti seznámeny formou příběhu, jehož děj mohou ovlivňovat svými návrhy řešení. Lektor žákům vysvětlí možné následky a důsledky jejich navrhovaného řešení tak, aby děti samy našly a poznaly, jaké řešení je vhodné a přínosné. Zdůrazňována je prevence zejména nově se šířícího jevu – kyberšikany (šikana prostřednictvím informačních a komunikačních technologií).

5. třída – Závislost a my – „Z hlouposti do závislosti“

Jedná se o speciální interaktivní cvičení zaměřené na prevenci závislostí na tzv. legálních návykových látkách – alkohol a tabák, jehož součástí jsou i praktické ukázky trojrozměrných modelů lidských orgánů poškozených těmito druhy závislostí. Projekt je koncipován do dvou úrovní. V první, právní oblasti, se děti a mládež seznamují s postavením návykových látek v zákoně a získají informace o tom, jaké jednání spojené s alkoholem a tabákem staví společnost mimo zákon. Ve druhé úrovni se děti a mládež seznamují s následky zneuží-

vání těchto návykových látek a dovídají se tak, proč alkohol a tabák poškozují zdraví. Cvičení je zakončeno dataprojekcí, kde dochází ke shrnutí všech získaných informací (z tohoto důvodu je pro závěrečnou hodinu potřeba zajistit učebnu s projekcí).

5. třída – Šikana – „Filipovo trápení“

Žáci na základě skutečného příběhu, který zažil Filip se svými spolužáky, provedou rekonstrukci celé události. Záměrem je, aby se pokusili co nejpřesněji vystihnout popisovanou událost, vžít se do rolí natolik, že následně budou schopni popsat pocity, které prožívá oběť a agresor.

Cvičení si klade za cíl zvýšit empatii u žáků, seznámit je s některými pojmy užívanými v policejní praxi (úřední záznam, pachatel) a na základě provedené analýzy vyvodit motivy vedoucí k šikanování, charakterizovat oběť a agresora. Dále je účelem získat v žácích povědomí o tom, kde hledat pomoc při řešení šikany. Pro třetí výukový blok je potřeba zajistit učebnu s projekcí.

5. třída – Ochrana majetku – „Nenič mě!“

Úkolem cvičení je poukázat na negativní vliv vandalizmu, na souvislosti s vnímáním hodnot v nejbližším okolí (vybavení bytu, domu, školní třídy) a životního prostoru v širším pojetí (ulice, parky, veřejně prospěšná zařízení, soukromé vlastnictví), a tímto způsobem přispět k tomu, aby se zvýšilo procento dětí, které k těmto hodnotám zaujmou kladné stanovisko.

Žáci pomocí příběhu o partě hochů, kteří z nudy, neznalosti a nenaplnění touhy po dobrodružství vymýšlejí, kde vyzkoušet něco nebezpečného a především protizákonného, jsou seznámeni s jednotlivými formami ničení majetku jak soukromého, tak veřejného, a dále s následky, které jsou tímto jednáním způsobeny, zejména postupem v řešení úhrady způsobené škody.

Základní škola – II. stupeň

6. třída – Kyberšikana – „Bezpečně na internetu“

Cvičení nabízí žákům základních škol teoretické i praktické informace, týkající se fenoménu kyberšikany a dalších případů porušování lidských práv prostřednictvím ICT (informační komunikační technologie). Na konkrétních případech bude předvedeno, o jaké protiprávní jednání se jedná a jaké důsledky může mít jak pro oběť, tak i pro agresora kyberšikany. Celé cvičení je doprovázeno powerpointovou a audiovizuální prezentací s konkrétními případy kyberšikany. Je kladen důraz na uvědomění si významu a závažnosti těchto fenoménů a dovednost jejich rozpoznání. Pro realizaci tohoto cvičení je potřeba zajistit učebnu s projekcí.

6. třída – Lidská práva – „Dětská práva a povinnosti“

V tomto cvičení jsou žáci seznámeni s dokumenty, které se zabývají otázkou lidských práv. Pomocí hry „Na houpačce“ odpovídají děti na předem položené otázky a snaží se tak postupně odhalovat jednotlivá dětská práva a povinnosti, tak jak jsou uvedeny v Úmluvě o právech dítěte. Smyslem je nejenom upřesnit práva a povinnosti dodržované v moderní společnosti, ale zejména zdůraznit myšlenku: Naše práva i naše svobody končí tam, kde začínají práva a svobody druhého člověka.

7. třída – Právní vědomí – „Neznalost neomlouvá“

Cílem tohoto cvičení je zopakovat základní pojmy z oblasti trestního a přestupkového práva, tresty, sankce, postavení mladistvých, právní odpovědnost. Žáci nejdříve vyplní test zaměřený na pojmy spojené s touto problematikou. Po vyplnění rozebírá lektor podrobně jednotlivé otázky, vysvětluje, zdůvodňuje, uvádí příklady, děti si kontrolují odpovědi. Znalost získaných informací si žáci ověří v závěru celého cvičení vyluštěním tajenky.

8. třída – Mezilidské vztahy – „Vadí × nevadí“

Cvičení se zaměřuje na problematiku xenofobií, rasové a národnostní nesnášlivosti mezi mládeží. Formou jednoduché ankety se děti vyjádří k otázkám, které jsou zaměřeny na vztah k různým skupinám osob, jež se odlišují národností, barvou kůže, sexuální orientací, politickou orientací, sociálním postavením nebo činností, kterou vykonávají. V rámci cvičení pak žáci odůvodňují svoje stanovisko uvedené v anketě a lektor konfrontuje jejich názory s právní úpravou této oblasti (práva a svobody a trestné činy s tím související).

9. třída - Právní vědomí - „Kufř“

V tomto cvičení se lektor zaměřuje na to, aby děti úplně a správně pochopily skutkové podstaty přestupků a trestných činů. Děti by se měly naučit správně rozeznat a popsat charakteristické znaky takového jednání, a to především vlastními slovy a výrazovými prostředky, které jsou jim srozumitelnější než formální dikce zákona. Cvičení neklade důraz na rozdíl mezi trestným činem a přestupkem, ale spíše na negativní následky takového jednání. U vybraných protiprávních jednání se lektor s dětmi zaměří i na schopnost rozpoznání situace, kdy je dítě obětí takového jednání. Půjde zejména o šikanu, sexuální zneužívání, týrání, útisk apod.

Východiska

Problematika prevence kriminality a rizikového chování v cílové skupině dětí je, z pohledu stávající činnosti Odboru prevence Městské policie Brno, jednou z tradičních priorit. Stejně jako ostatní činnosti odboru prošla a stále prochází vývojem co do obsahu, formy, ale i rozsahu. Tyto změny reflektují nové poznatky, zkušenosti a samozřejmě i požadavky, které přináší společenský vývoj. Přednášková činnost na základních školách je realizována Městskou policií Brno již od roku 1994. V této době nebyl vytvořen žádný ucelený komplex výukových programů nebo témat. Postupně vznikaly jednotlivé výukové programy se zaměřením na právní řád ČR, vysvětlení základních pojmů – přešupek, trestný čin, vysvětlení jednotlivých skutkových podstat trestných činů. Pro I. stupeň základních škol vznikaly příběhy se zaměřením na bezpečné chování dětí doma a v dopravě. Pomocí příběhu, který byl rozpracován do vývojových fází, se žáci snažili najít chyby v chování hlavních hrdinů a naučit se tak rozpoznávat chybné chování. Práce se školou, ale i třídou, byla nahodilá, zpravidla sestávala z jedné návštěvy, tj. 45 minut výuky. Postupně docházelo k prodlužování časové dotace potřebné pro přednes informací. Změnu zaznamenal i způsob předávání vědomostí. Nešlo již o monolog ze strany strážníků, ale byly zařazovány prvky interakce, využívaly se nahrávky z videokazet a zařazovalo se více diskuzních forem komunikace. Stávající výukové programy jsou založeny zejména na interaktivních formách výuky.

Cíle:

- ◆ prevence kriminality, rizikového chování, dopravní nehodovosti
- ◆ prohlubování návyků v oblasti bezpečného chování, právního vědomí, lidských práv
- ◆ podpora pozitivního, bezpečného a zdravého chování
- ◆ seznámení s fungováním jednotlivých složek IZS
- ◆ přiblížení činnosti strážníků dětem.

Cílová skupina

Žáci I. a II. stupně základních škol

Časová struktura

Realizace programu probíhá v průběhu školního roku od poloviny měsíce září do konce května. V měsících květnu a červnu předcházejícího školního roku

mají školní metodici prevence možnost vybrat si z předem stanovených a nabízených termínových bloků. Do programu se zapojilo celkem 35 brněnských základních škol, což je maximum, které je možné z časového a personálního hlediska zvládnout. I zde musela být nastavena omezující opatření, protože celoplošné pokrytí všech tříd na přihlášených školách nebylo možné. Omezující opatření znamenalo zahrnout do programu pouze určitý počet tříd, což po důkladné analýze, kdy se bral v potaz školní rok, počet vyučovacích dnů a počet přednášejících (bez prázdnin, státních svátků, potřebných plánovaných rezerv pro přesuny termínu v případě, kdy termín nevyhovuje strážníkům nebo škole, např. školní výlety, divadelní představení, sportovní akce a jiné), znamenalo vybrat 4 třídy z I. stupně a 4 třídy z II. stupně.

Celkově se tedy jednalo o 35 základních škol, 280 tříd a 840 návštěv.

Do konce června, po výběru termínů, tříd a témat, obdrží školní metodik prevence přehled realizace programu.

Datum	2. vyučovací hodina	3. vyučovací hodina
5. 10. 2011	2.A, 4.A, 6.A, 7.A	2.B, 4.B, 6.B, 8.B
16. 11. 2011	2.A, 4.A, 6.A, 7.A	2.B, 4.B, 6.B, 8.B
7. 12. 2011	2.A, 4.A, 6.A, 7.A	2.B, 4.B, 6.B, 8.B

Výukové programy jsou plánované na 2. a 3. vyučovací hodinu (zpravidla 8:55–9:40, 10:00–10:45 hodin). Strážníci program realizují přímo na školách, kam dojíždí služebním vozidlem nebo prostředky MHD.

Určitý čas je potřebné vyčlenit i přípravě. Jedná se o nastudování výukových programů, což probíhá převážně v době prázdnin. V průběhu školního roku je nutná každodenní příprava, která spočívá zejména v přípravě pomůcek. Po samotné realizaci výukového programu následuje vyplnění tzv. třídní knihy (viz Příloha č. 1), kterou si vede každý lektor pro své třídy. Zde je potřeba uvést informace o škole, třídě, kontakty na školu, třídu, téma, dále termíny výukových programů, hodnocení spolupráce, je zde prostor pro průběžné slovní hodnocení lektora a pro poznámky. Tyto záznamy slouží výhradně lektorům. Pomáhají v lepší orientaci. V případě např. dlouhodobé nemoci lektora je možné jej zastoupit a na základě provedených záznamů navázat na činnost předcházejícího lektora.

Doporučení pro realizaci:

- ◆ Doporučuji rozdělit témata výukových programů mezi jednotlivé lektory.
- ◆ V případě možnosti provádět program ve vlastních prostorách (učebnách). Tato varianta je jistě časově méně náročná a ekonomičtější.
- ◆ Využity jsou interaktivní formy výuky. Nejčastěji výuka probíhá ve třídě (klasická třída s lavicemi, tabulí a další didaktickou technikou).
- ◆ Dva z programů kladou nároky na odborné učebny (počítačová učebna, učebna s interaktivní tabulí).
- ◆ Základní výuková jednotka (klasická vyučovací hodina; zpravidla 45 minut).
- ◆ Zpravidla se jedná o výuku hromadnou, kolektivní (práce lektora s celou třídou) a práci ve skupinách.
- ◆ Vyučovací hodina je rozdělena do částí – motivační, výkladové, opakovací, kombinovaného typu; samostatná práce studentů.
- ◆ Využito je komplexních metod – ovlivňování osobností (autoritou), kolektivem, vysvětlování, popisování, zdůvodňování, slovní metody, ale i metody založené na zkušenostech. Jedno z cvičení je založeno na prožitku, na emočním vyvolání citů. Zejména na druhém stupni základních škol se využívá metod induktivních, deduktivních, srovnávacích. Velmi často je vedena komunikace formou diskuze.

Personální nároky

Personální obsazení se odvíjí od počtu škol zapojených do programu a počtu tříd. Po dobu 4 let zajišťovali fungování programu 4 strážníci odboru prevence, z nichž dva se specializovali na programy určené pro žáky I. stupně a další dva byli určeni pro práci s žáky II. stupně.

Kontraindikace/omezení

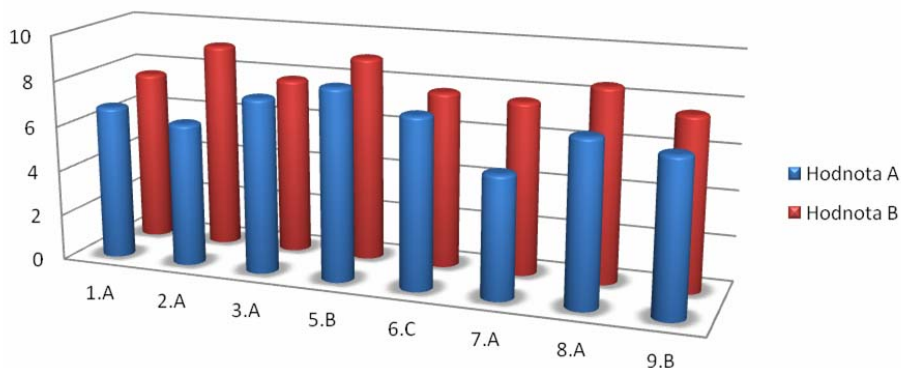
Objednávky termínů a nahlášení jednotlivých tříd probíhá do 15. června příslušného roku. Do konce školního roku obdrží školní metodici celkový přehled realizace výukových programů pro nadcházející školní rok, což mohou promítnout do vzdělávacích programů a Minimálního preventivního programu. Tento dosti velký časový předstih však s sebou přináší i některé negativní stránky. Do předem stanovených termínů zasáhnou mimořádné akce, a to jak ze strany realizátorů (školení, nemoc,...), tak ze strany škol (školy v přírodě, divadelní

představení...). Hledání nových termínů je obtížné, a proto je potřeba vždy nechávat několik termínů v měsíci jako rezervu. Dále se nám neosvědčilo spojování tříd v ročníku, a tudíž tyto návrhy odmítáme z důvodu odlišného chování žáků, narušení třídního kolektivu apod. Poměrně často se nám stává, že není zajištěna potřebná technická podpora (počítačová učebna, učebna s interaktivní tabulí), a to i přesto, že jsou na tuto skutečnost předem školní metodici upozorněni již při výběru programu. V prvních letech fungování se nám staly i případy, kdy jsme přijeli na školu a tam bohužel o naší návštěvě nebyl nikdo informován (např. školní metodik prevence zajistil programy, ale dále již nikoho neinformoval, nebo odešel ze školy a informace nepředal).

Evaluace

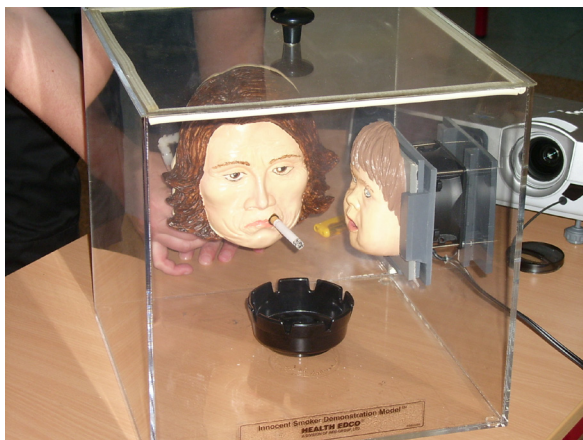
V roce 2008 proběhl průzkum založený na vyplnění dotazníků, který se skládal z deseti uzavřených otázek nabízejících tři možné varianty odpovědí. Otázky byly vypracovány ke každému výukovému programu a týkaly se daného tématu. Cílem bylo zjistit efektivitu nabízených výukových programů. Před započítáním programu žáci vyplnili anonymní dotazník. Správná odpověď znamenala získání jednoho bodu. Celkový součet bodů ve třídě byl vydělen počtem žáků. Výsledná hodnota (A) ukázala průměr správných odpovědí. Po ukončení programu (s odstupem osmi měsíců) byl opět předložen dotazník k vyplnění, vyhodnocení a získání hodnoty B. Následně došlo k porovnání získaných hodnot.

Graf 1 | Evaluace efektivit na ZŠ

Materiálové požadavky a pomůcky

Při výukových programech jsou používány různorodé materiály a pomůcky. Zejména se jedná o zpracované příběhy, prezentace, pracovní listy, karty, didaktické pomůcky navržené a vyrobené k jednotlivým hrám, modely, notebook, dataprojektor, počítače, interaktivní tabule.

Prostorové požadavky

Projekt je realizován v jednotlivých třídách na základních školách. Pouze u některých výukových programů je zapotřebí speciálně vybavených tříd. Jedná se o učebny vybavené interaktivní tabulí nebo počítači. Realizaci samotného programu přizpůsobujeme prostorovému řešení jednotlivých tříd a jejich uspořádání. Využíváme možnosti variability a úprav uspořádání lavic a židlí ve třídách např. při práci ve skupinách.

Požadavky na supervizi/intervizi

Členy týmu PCP tvoří strážníci odboru prevence s pedagogickým vysokoškolským vzděláním. Svoji činnost vykonávají v souladu se zákonem č. 553/91 Sb. O obecní policii, §2, odst. 1, písm. f) – Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona se podílí na prevenci kriminality v obci. Jednotlivé výukové programy sestavují tito strážníci podle aktuálních potřeb a v souladu s platnou legislativou. Po vytvoření výukového programu předvedou cvičení kolegům, kteří jej připomínají. Následně je program doplněn, upraven a vyzkoušen ve třídě na některé ze základních škol. Poté jsou s programem seznámeni ostatní přednášející. I v průběhu je program upravován (zejména v návaznosti na legislativní změny) a doplňován o další materiály. Během školního roku se pravidelně 1× za tři měsíce schází tým lektorů a vyměňují si vzájemně zkušenosti. V roce 2008 všichni lektori prošli školením zaměřeným na komunikaci a videotrénink, které provedlo Regionální poradenské a vzdělávací centrum Akademie J. A. Komenského, Malinovského náměstí, Brno. Lektori se účastní školení na témata, která se ve výukových programech objevují (např. extremismus, kyberšikana), sledují odborné časopisy a provádějí individuální konzultace (např. Hasičský záchranný sbor, FN Brno, PČR). O programech realizovaných na základních školách je pravidelně informován Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna.

Formy podpory

Zde je využívána účast na školeních, seminářích, konferencích věnovaných problematice prevence rizikových projevů chování, dále školení v oblasti školní legislativy a práce se třídou. Za cenné se považují zkušenosti získané na setkáních preventistů městských policií, která probíhají pravidelně dvakrát ročně. Informace a materiály získáváme také prostřednictvím internetu a knižních publikací. Členové týmu prošli školením zaměřeným na komunikaci, které bylo připraveno na základě konkrétních požadavků.

Zdroje financování / Přibližná cena jednotky

Program není zpoplatněn. Uvedené činnosti vykonávají strážníci v rámci pracovní doby a v souladu se zák. č. 553/1991 Sb. O obecní policii. Při samotném vyčíslení je však možné vyjít z počtu realizovaných hodin a doby nutné na přepravu a přípravu, nákladů na přepravu, mzdové prostředky strážníků, jejich vybavení a nákladů na provoz služeben MP. Při tomto vyčíslení se dostáváme na částku 420 000 Kč za školní rok.

Realizátor

Odbor prevence
Zelný trh 13
602 00 Brno
www.mpb.cz
tel.: 548 210 035

Název organizace:

Statutární město Brno – Městská policie Brno
Štefánikova 43
602 00 Brno

Název programu:

Program cílené prevence na základních školách (PCP)

Adresa:

Statutární město Brno – Odbor prevence
Zelný trh 13
602 00 Brno
tel.: 548 210 035
e-mail: prevence@mpb.cz
www.mpb.cz,

Příloha č. 1

Škola							
Telefon					E-mail		
Třídní učitel					Telefon		
					E-mail		
Šk. metodik prevence					Telefon		
Třída		Téma					
ZPRÁVA O PRŮBĚHU							
Datum	Počet žáků	Hodnocení spolupráce se žáky					Lektor
		1	2	3	4	5	
Celkové hodnocení třídy:							
Průběžné (slovní) hodnocení programu:							
Poznámky lektora:							

Klíčové publikace projektu:

**Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni
CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK.
(VYNSPI)**

Miovský, M. a kol. (2012)

Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování.

Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Výkladový slovník překračuje oblast školní primární prevence rizikového chování. Je první publikací, která se věnuje výhradně preventivní terminologii a snaží se překlenout úskalí její mezioborovosti a meziresortnosti. Předpokládáme, že publikace najde využití v pregraduální výuce různých oborů, stejně tak v oblasti celoživotního vzdělávání v prevenci rizikového chování. Preventivní pracovníci nestátních neziskových organizací mohou používat výkladový slovník jako podklady při strukturování a vývoji vlastních preventivních intervencí, při psaní dotačních žádostí na dotčené dotační agentury a resorty, při vyhodnocování efektivity preventivních intervencí, při zvyšování vlastních znalostí atd.

Publikace obsahuje celkem 28 klíčových (primárních) hesel. Základní hesla relevantní pro primární prevenci rizikového chování mají abecední řazení. Všechna hlavní hesla výkladového slovníku jsou opatřena anglickým ekvivalentem pro usnadnění práce s anglicky psanou odbornou literaturou.

Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M., Zapletalová, J. (2012)

Návrh doporučené struktury Minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy.

Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Publikace představuje ucelený pokus o návrh doporučené struktury, obsahu a rozsahu Minimálního preventivního programu (MPP) v České republice. Jde de facto o návrh uceleného komplexního preventivního programu pro ZŠ, který splňuje přísná kritéria kladená na školní programy prevence rizikového chování. Návrh vychází jednak ze současného stavu výzkumu v této oblasti a jednak z praxe provádění programů v ČR. Smyslem textu je nabídnout podnět k diskusi o možnostech a podobách MPP, nikoli vytvořit jeho uniformní model. Autoři si kladou za cíl podpořit diskusi o dalším směřování a vývoji MPP u nás a současně do této diskuse přispět skutečně konkrétním a jasným návrhem. Klíčové pro diskusi o tomto návrhu je ale správné pochopení základních principů, na kterých je vystavěn. Tedy že nejde o výčet konkrétních programů, ale o návrh obecného rámce začínajícího pravidly bezpečné školy a jdoucího přes další nespécifické preventivní aktivity (dovednosti pro život) až k aktivitám (intervencím) specifickým. Důležitý přitom je aplikovaný model spirály, tedy postupného navazování dílčích částí na sebe v závislosti na věkových skupinách žáků a vazbě dílčích témat mezi sebou. Celý popis je založen na specifikaci výstupních deskriptorů: znalostí, dovedností a kompetencí. Jinými slovy, návrh umožňuje škole strukturu vyplnit libovolnými vhodně zvolenými programy v závislosti na jejich personálních, ekonomických a dalších možnostech a závazně pro ni by v tomto smyslu bylo pouze to, aby žáci na konci daného věkového období měli potřebné znalosti, dovednosti a kompetence. To zpětně posiluje roli školního metodika prevence, školního poradenského pracoviště i ředitele a respektuje individuální povahu a reálné možnosti každé školy.

Současně návrh ukazuje, že pokud škola dobře implementovala princip rámcových vzdělávacích programů, pak zvládnout navržený komplexní program v rozsahu 86 hodin (1.–9. třída ZŠ) pro ni nemůže být zásadním problémem. Průnik s vyučoványými předměty (biologie, občanská nauka či rodinná výchova atd.) je tak zásadní, že předložený návrh vyžaduje jen velmi malý nárok na uvolnění potřebných hodin pro realizaci preventivních programů nad tento rámec.

Pavlas Martanová, V. (ed.) (2012)
Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů
školské primární prevence rizikového chování.
Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými Standardy a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění.

Standardy jsou rozsáhlým dokumentem revidovaným a přijatým ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v letech 2005 a 2008, v roce 2012 pak v rámci projektu VYNSPI (Projekt CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK) rozšířeným na všechny typy rizikového chování. Standardy ve své obecné a speciální části definují základní pojmy, cílové skupiny preventivních programů a zásady efektivit primárně preventivního působení. Dále pak v podobě bodovatelných kategorií vymezují charakteristiky, které by měl kvalitní program obecně splňovat, například: dostupnost, zacílenost, respekt k právu klientů, hodnocení potřeb klienta, adekvátní personální a organizační zabezpečení programů, odpovídající materiálně – technické zázemí a další. Od roku 2012 si Standardy pokládají za cíl možnost posouzení kvality programů zaměřených na jakýkoli typ rizikového chování a ve své speciální části rozlišují tři typy přímého preventivního působení, tedy tři typy programů: programy všeobecné, selektivní a indikované školské primární prevence rizikového chování.

Pavlas Martanová, V. (2012)
Certifikační řád a metodika místního šetření pro proces certifikace
dle Standardů odborné způsobilosti poskytovatelů programů
školské primární prevence rizikového chování.
Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými Standardy a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění.

Tyto dva texty, certifikační řád a metodika místního šetření, upravují podmínky pro certifikaci programů školské primární prevence dle Standardů odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování z roku 2012. Vymezují základní pojmy, cíle a principy certifikace a popisují úkoly jednotlivých subjektů účastnících se celého procesu i proces samotný na různé úrovni obecnosti. Certifikační řád je základním obecným ustanovením a metodika místního šetření pak nástrojem praktické realizace procesu certifikace. Dokument obsahuje též formuláře závěrečné zprávy a protokolu z místního šetření.

Pavlas Martanová, V. a kol. (2012)

Manuál certifikátora: nástroj k praktické realizaci procesu certifikace dle Certifikačního řádu a metodiky místního šetření v souladu se Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými Standardy a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění.

Manuál certifikátora je praktickým nástrojem, podle kterého postupuje certifikační agentura při realizaci místních šetření v zařízeních, která o certifikaci žádají. Manuál se zabývá konkrétní náplní práce certifikátorů v jednotlivých fázích certifikačního procesu a řeší též technické aspekty jejich práce. V přílohové části lze nalézt celou řadu formulářů používaných v certifikačním procesu a při místním šetření, etický kodex certifikátora, žádost a závaznou objednávku certifikačního šetření, záznamový arch hospitace v programu specifické školské primární prevence a další.

Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M. (2012)

Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Model představuje návrh klasifikace kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování (PPRCH) ve školství. Vychází z potřeby koordinovaného vzdělávání pracovníků v PPRCH nejen u pedagogických pracovníků, ale také u všech dalších profesí vstupujících v rámci preventivních aktivit do škol, případně majících vliv na podobu těchto preventivních aktivit.

Navrhovaný model prezentuje čtyři hierarchicky seřazené stupně odbornosti preventivního pracovníka (od tzv. preventivního minima až po expertní úroveň), přičemž jednotlivé úrovně jsou odstupňovány podle náročnosti prováděných preventivních aktivit a především podle úrovně znalostí, dovedností a dalších kompetencí potřebných pro jejich realizaci. Požadavky na odbornost preventivních pracovníků jsou podstatné i z hlediska možného iatrogenního vlivu preventivních aktivit při jejich neodborném provádění. Navrhované kvalifikační předpoklady (znalosti, dovednosti a kompetence) jsou navíc v modelu jasně vymezeny a jsou ověřitelné (hodnotitelné).

Model zároveň zohledňuje existující pozice ve školství, jak je definuje zákon a prováděcí vyhlášky, a stejně tak i neformální, spontánně vzniklou strukturu složenou z odborníků, kteří se problematice primární prevence věnují v terénu. Integrální součástí modelu je i návrh postupu uznávání jednotlivých úrovní kvalifikačních předpokladů u pracovníků, kteří v prevenci již léta působí a prošli různými vzdělávacími aktivitami. Vzdělávání je i v tomto modelu koordinováno MŠMT a naplňováno jím pověřenými akreditovanými vzdělávacími institucemi a autorizovanými osobami. Svou celkovou koncepcí se návrh drží zásady neměnit, co je funkční, a přitom citlivě zavádět nová systémová opatření s cílem zvýšení kvality a dostupnosti funkční primární prevence ve školství.

Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P. (Eds.) (2010)

Primární prevence rizikového chování ve školství.

Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze & Togga

Kniha je zaměřena oblast prevence rizikového chování ve školství z hlediska základní teorie i praxe, včetně legislativních otázek. Školní prevence rizikového chování je v České republice nejvíce rozvinutou oblastí. Školy a školská zařízení umožňují realizátorům prevence snadný přístup k cílovým skupinám, v prostředí, které je pro realizaci preventivních programů bezpečné. Takto pojatá původní publikace je v oblasti školní prevence rizikového chování v České republice první svého druhu. Snahou editorů bylo ve spolupráci s autory dílčích kapitol sestavit soubor textů, které by v ucelené formě na jednom místě shrnovaly současný stav prevence rizikového chování v prostředí českého školství. Kniha obsahuje standardní údaje, které mají za cíl usnadnit čtenáři orientaci v textu (použitá literatura, použité zkratky, jmenný rejstřík, věcný rejstřík, seznam obrázků a seznam tabulek).

Publikace může sloužit jako učebnice v pregraduální výuce různých oborů (zejm. pedagogie, adiktologie, psychologie), stejně tak v rámci celoživotního vzdělávání, včetně specializačních kurzů. Jako cenný zdroj informací může sloužit začínajícím preventivním odborníkům na regionální i oblastní úrovni, koordinátorům prevence, pedagogům – školním metodikům prevence, ale i ostatním pracovníkům školy.

Širůčková, M., Miovský, M., Skácelová, L., Gabrhelík, R. a kol. (2012)

Příklady dobré praxe programů školské prevence rizikového chování.

Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Manuál obsahuje vybrané prověřené a osvědčené programy z oblasti primární prevence na třech úrovních provádění z hlediska cílové skupiny, tj. všeobecná, selektivní a indikovaná prevence. Specifikace každého programu je uvedena vždy jednotně v přehledové tabulce, která obsahuje informace: Úroveň provádění (všeobecná, selektivní a indikovaná), Oblast zaměření (nespecifická, specifická), Cílová skupina (např. předškolní děti, rodiče), Forma (např. interaktivní), Délka programu (krátko-, středně-, dlouhodobý program), Poskytovatel (kontaktní informace o realizátorovi). Popis každého programu má jednotnou, předem definovanou strukturu. Povinně obsahuje: název preventivního programu, anotaci programu, popis teoretických východisek programu, cílů programu, popis cílové skupiny, popis časové struktury, obsah programu, personální nároky, kontrindikace a omezení, způsob hodnocení efektivitativy programu, materiální požadavky a pomůcky, prostorové požadavky, návaznosti a vhodné kombinace, podpůrné materiály (např. Internet), přibližná cena programu, plné kontakty na realizátora. Cílem autorů je v budoucnu Manuál aktualizovat a rozšiřovat o další programy, které se v oblasti prevence rizikového chování objeví a iniciovat projekt, v jehož rámci by mohly další autorské kolektivy a organizace přidávat do manuálu své programy, které by tam mohly být sdíleny dalšími odborníky z praxe.

**Všechny publikace jsou dostupné v elektronické podobě ve formátu *.pdf na stránkách
Kliniky adiktologie: <http://www.adiktologie.cz>. V plné verzi jsou texty umístěny
v kategorii „Publikace“, v sekci „Monografie“.**

V tištěné podobě byly knihy vydány v omezeném nákladu a jsou již prakticky nedostupné.

Vznik těchto publikací byl finančně podpořen projektem
Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů
pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni
CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky
a je spolufinancován z institucionální podpory na rozvoj výzkumné organizace, PRVOUK-P03/LF1/9.

Klinika adiktologie

Klinika adiktologie

**1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze**

Apolinářská 4, 128 00 Praha 2

tel./fax: +420 224 965 035

www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Klinika adiktologie je odborné pracoviště 1. LF UK v Praze a VFN v Praze. Vznikla k 1. 1. 2012 spojením Centra adiktologie Psychiatrické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze a Oddělení pro léčbu závislostí VFN v Praze. Jde na tomto poli o zcela unikátní spojení dvou doposud samostatných pracovišť, zahrnujících jak lékařskou, tak nelékařskou část profesí, pohybujících se v tomto nově se konstituujícím oboru.

Klinika adiktologie se zaměřuje na klinický lůžkový provoz a na výuku a výzkum v adiktologii, oboru zkoumajícím rizikové prostředí užívání návykových látek a závislostní chování. Hlavní činnost kliniky je rozdělena do celkem čtyř oblastí:

- a) *klinický provoz zahrnuje 7 současných oddělení OPZ VFN v Praze:*
  - ◆ Lůžkové oddělení muži
  - ◆ Lůžkové oddělení ženy
  - ◆ Detoxifikační oddělení
  - ◆ Centrum metadonové substituce
  - ◆ Ambulance pro alkoholové závislosti
  - ◆ Ambulance pro nealkoholové závislosti
  - ◆ Centrum pro psychoterapii a rodinnou terapii
- b) *pregraduální výukové programy:*
  - ◆ výuka studentů medicíny a stomatology v oboru adiktologie včetně širšího rámce oboru psychiatrie
  - ◆ pregraduální výuka v bakalářském oboru adiktologie (prezenční a kombinovaná forma výuky v českém jazyce)
  - ◆ pregraduální výuka v magisterském oboru adiktologie (prezenční a kombinovaná forma výuky v českém jazyce)
- c) *vědeckovýzkumná činnost a postgraduální výuka v oboru adiktologie (ve fázi akreditace), včetně zahraniční spolupráce v této oblasti; dnes existují čtyři centra:*
  - ◆ Centrum primární prevence užívání návykových látek a souvisejícího rizikového chování
  - ◆ Centrum pro teorii a praxi diagnostiky, terapie a rehabilitace poruch a onemocnění spojených s užíváním návykových látek
  - ◆ Centrum pro teorii a praxi intervencí „harm reduction“ a „risk reduction“
  - ◆ Centrum pro teorii a praxi trestněprávních a kriminologických souvislostí s užíváním návykových látek
- d) *celoživotní vzdělávání a rozvojové projekty v oboru adiktologie*

Kliniku adiktologie tvoří tým odborníků v oboru adiktologie, psychologie, psychiatrie, práva, epidemiologie, sociální práce, ekonomie, kriminologie a speciální pedagogiky, kteří mají zkušenosti s léčbou závislostí, domácím i mezinárodním výzkumem, rozvojovými projekty a vysokoškolskou výukou.

**Zajímá tě role návykových látek ve společnosti a programy protidrogové politiky, které ji ovlivňují?
Chceš být adiktologem, tedy odborníkem na závislosti, který rozumí základům práva, sociologie,
sociální práce, psychologie a zdravotní vědy?**

**Máš chuť během studia a po něm pracovat s lidmi, kteří se chovají rizikově,
a motivovat je ke změně?**

Odpověď je bakalářské studium adiktologie!

www.adiktologie.cz/studium

Najdi si studium adiktologie na Facebooku!

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM ADIKTOLOGIE

- zajímavý nelékařský zdravotnický obor na 1. LF UK v prezenční a kombinované formě
  - mezioborové vzdělání s kvalifikací pro samostatnou práci ve zdravotnictví
    - pestré studium vyučované předními odborníky v oboru adiktologie
      - studium v prezenční nebo v distanční podobě při zaměstnání
        - možnost pokračovat v magisterském stupni studia

O studiu: Bakalářské studium adiktologie je rozvrženo do 3 let studia. V prvním roce je kladen důraz především na osvojení znalostí v základních medicínských oborech, jež jsou doplněny o úvod do studia adiktologie. Od druhého ročníku se studium soustředí na odborné adiktologické předměty s mezioborovým přesahem do oblasti psychologie, sociální práce, sociologie, práva nebo kriminologie. Závěr studia je zaměřen na praktickou přípravu, která zahrnuje zvládnutí základních poradenských a terapeutických dovedností. Studium je zakončeno státní závěrečnou zkouškou a obhájením odborné práce na aktuální adiktologické téma v České republice. Studenti oboru adiktologie mají možnost strávit část studia na zahraničních partnerských univerzitách a také dále pokračovat v navazujícím magisterském studiu adiktologie na 1. LF UK. Bakalářský program adiktologie je možné studovat také v kombinované podobě, což umožňuje doplnit si odborné VŠ vzdělání při zaměstnání.

Uplatnění absolventů: Absolventi oboru adiktologie se uplatňují zejména jako pracovníci preventivních programů užívání návykových látek a pracovníci služeb pro uživatele drog (zdravotnických i nezdravotnických, státních i nestátních), a dále jako pracovníci veřejné správy koordinující systém péče pro uživatele drog a prevence rizikového chování. Osvojené znalosti a dovednosti mohou uplatnit v širokém spektru multidisciplinárních týmů, jež se zabývají řešením problémů spojených s užíváním návykových látek v různých pracovních prostředích – např. nízkoprahové zařízení pro uživatele drog, terapeutická komunita, zařízení sociálních služeb nebo speciálního školství, vězeňská služba, policie či soukromý sektor. Profese adiktologa je zařazena mezi nelékařská zdravotnická povolání, a to novelou zákona č. 96/2004 Sb., adiktolog tak může provádět samostatnou práci ve zdravotnictví.

Požadavky na uchazeče: Studium je vhodné pro všechny, kdo se zajímají o interdisciplinární obor adiktologie nebo v něm pracují a kdo dokončili úplné středoškolské vzdělání s maturitou. Příjímací řízení se skládá ze dvou částí, písemné a ústní zkoušky, jež mají povinnou a dobrovolnou část. Uchazeč bude ke studiu přijat, pokud úspěšně zvládne obě jejich povinné části zaměřené na znalosti v oboru adiktologie, biologie, chemie a fyziky v rozsahu dostupných modelových otázek. V dobrovolné části uchazeč dokládá svou motivaci ke studiu odbornou praxí nebo písemnou práci v oboru adiktologie.

Termín pro zaslání přihlášek k přijímacímu řízení je 28. únor daného roku. Zájemci o studium musí ve stanoveném termínu zaslat vyplněnou přihlášku k přijímacímu řízení (ke stažení na <http://is.cuni.cz/studium>), potvrzení od praktického lékaře a potvrzení o zaplacení poplatku za úkony spojené s přijímacím řízením a úspěšně složit přijímací zkoušky.

Zajímá tě problematika veřejného a duševního zdraví v kontextu dalších oborů, jako je právo, sociologie, sociální práce, psychologie nebo ekonomie?

Baví tě výzkum v oblasti společenských věd a zajímá tě jeho využití v praktické protidrogové politice? Chceš se podílet na obrazu návykových látek ve společnosti, programech pro jejich uživatele a na koordinaci těchto programů?

Odpověď je magisterské studium adiktologie!

www.adiktologie.cz/studium

Najdi si adiktologii na Facebooku!

MAGISTERSKÉ STUDIUM ADIKTOLOGIE

- navazující magisterský obor na 1. lékařské fakultě UK v prezenční a kombinované formě
- mezioborové vzdělání s kvalifikací pro samostatnou práci ve zdravotnictví
- pestré studium vyučované předními odborníky v oboru adiktologie

O studiu: Navazující magisterské studium adiktologie je rozvrženo do 2 let studia. Studium absolventy vybaví teoretickými poznatky a praktickými dovednostmi z oblasti prevence a léčby závislostí a protidrogové politiky. Program současně rozvíjí dvě samostatné studijní linie představované koncepty duševního zdraví (mental health) a veřejného zdraví (public health). Do studijního programu jsou zařazeny dvě odborné stáže. Velký důraz je kladen na položení základů vědeckovýzkumné práce. Studijní program adiktologie vychází z rozvíjeného moderního mezioborového přístupu, který nenabízí žádný z doposud existujících studijních oborů a o který je v praxi stále větší zájem. Absolventi jsou vybaveni pro další pokračování v doktorském studijním programu.

Uplatnění absolventů: Absolventi magisterského oboru adiktologie se uplatní v oblasti preventivních programů užívání návykových látek, ve službách pro uživatele drog (zdravotnických i nezávratnických, státních i nestátních), v oblasti výzkumu a vzdělávání, ve veřejné správě koordinující systém péče o uživatele drog a prevence rizikového chování nebo v oblasti vymáhání práva (police, vězeňská služba), a to zejména na manažerských a koordinačních pozicích. Kombinace hlavních pilířů studia vytváří unikátní studijní profil, splňující jak nároky spojené s dovednostmi v oboru adiktologie a všech jeho aplikačních oblastech, tak možnost uplatnit se mimo oblast zdravotnictví všude tam, kde je po aplikaci konceptů duševního zdraví a veřejného zdraví v posledních letech stále silnější poptávka (školství, speciální školství, sociální péče, rozvoj preventivních strategií a programů, soukromý sektor atd.). Profese adiktologa je zařazena mezi nelékařská zdravotnická povolání, a to novelou zákona č. 96/2004 Sb., adiktolog tak může provádět samostatnou práci ve zdravotnictví. Tato kvalifikace je podmíněna absolvováním bakalářského studijního programu adiktologie nebo splněním kvalifikačního kurzu.

Požadavky na uchazeče: Studium je vhodné pro absolventy VŠ bakalářských studijních programů, včetně studijního programu Adiktologie. Absolventi jiných oborů než bakalářského studijního programu Adiktologie mají možnost doplnit si znalosti a dovednosti z oboru adiktologie v rámci kvalifikačního kurzu akreditovaného u Ministerstva zdravotnictví ČR, který je zároveň podmínkou pro získání kvalifikace adiktologa (a tím pádem samostatnou práci ve zdravotnických službách). Přijímací řízení k magisterskému studiu adiktologie se skládá ze znalostního testu v oboru adiktologie v rozsahu, který odpovídá náplni bakalářského programu adiktologie. Přijímací zkoušky probíhají v písemné a následně ústní formě. V ústní části přijímacího řízení je kromě výsledků písemného testu zohledněno také vypracování odborné práce v oboru adiktologie nebo doložená praxe v oboru adiktologie.

Termín pro zaslání přihlášek k přijímacímu řízení je 28. únor daného roku. Zájemci o studium musí ve stanoveném termínu zaslat vyplněnou přihlášku k přijímacímu řízení (ke stažení na <http://is.cuni.cz/studium>), potvrzení od praktického lékaře a potvrzení o zaplacení poplatku za úkony spojené s přijímacím řízením a úspěšně složit přijímací zkoušky.

**Chcete realizovat špičkový výzkum v oblasti veřejného a duševního zdraví v kontextu dalších oborů, jako je právo, sociologie, sociální práce, psychologie nebo ekonomie?
Zajímá vás výzkumná práce zaměřená na klinické faktory úspěšné léčby závislostí?
Máte zájem připravovat svou výzkumnou práci podklady pro dynamicky se rozvíjející politiku v oblasti minimalizace rizikového prostředí užívání návykových látek?**

Odpověď je doktorské studium adiktologie!

www.adiktologie.cz

DOKTORSKÉ STUDIUM ADIKTOLOGIE

- čtyřleté doktorské studium na 1. lékařské fakultě UK v Praze
  - v prezenční a v kombinované formě
- transdisciplinární výukový a výzkumný program vedený předními odborníky v oboru adiktologie
  - program zaměřený na zajímavá výzkumná a klinická témata s přesahem do oblasti veřejného a duševního zdraví

O studiu: Doktorský studijní program adiktologie je rozvržen do 4 let studia. Program vede studenty k osvojení schopností a dovedností nezbytných k analýze různých faktorů rizikového prostředí pro škodlivé užívání návykových látek a pro závislostní chování. Jádrem programu je klinický výzkum a praxe, zaměřené na oblast duševního zdraví a dále potom výzkum v oblasti veřejného zdraví, jejichž výstupy představují podklady pro na důkazech založené rozhodování ve zdravotní politice v souvislosti s užíváním návykových látek. Jádrem programu je metodologické vedení k transdisciplinárnímu výzkumu v oboru adiktologie a kombinace kvantitativních a kvalitativních výzkumných metod, které jsou v oboru adiktologie sjednoceny do komplexního epistemologického rámce.

Uplatnění absolventů: Kombinace tří pilířů studia (expertiza v rizikovém prostředí, klinická excelence a veřejnozdravotní analýza) si klade za cíl poskytnout absolventům programu odborné kompetence pro transdisciplinární adiktologický výzkum aplikovaný mj. na oblast klinického hodnocení efektivity veřejnozdravotních politik. Díky tomu budou absolventi programu dobře připraveni na potřeby praxe v oboru vědy a výzkumu, stejně jako na expertní pozice ve veřejném i v soukromém sektoru. Jejich transdisciplinární východiska jim umožní spolupracovat s kolegy z celé řady disciplín, komunikovat výsledky svého výzkumu manažerům a decision-makerům na mezioborové úrovni, a ujmát se např. vedoucích pozic na vysokém stupni odbornosti a/nebo se profilovat jako vědeckovýzkumní pracovníci na tuzemských či zahraničních univerzitách.

Požadavky na uchazeče: Studium je vhodné pro absolventy VŠ magisterských studijních programů ze souvisejících studijních oborů (medicína, zdravotnické obory, psychologie aj., včetně studijního programu Adiktologie). Ústní přijímací pohovor následně prověří: (i) motivaci ke studiu; (ii) znalosti z oboru adiktologie, (iii) fundamentální znalosti z metodologie, z oborů biologie člověka a společenských věd; dále (iv) uchazeč představí projekt své disertační práce v anglickém jazyce, v anglickém jazyce reaguje na případné dotazy; před podáním je vhodné zamýšlený projekt konzultovat s možným školitelem či konzultantem; projekt by měl být tematicky v souladu se zaměřením výzkumné činnosti pracoviště (Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze) či partnera studijního programu (Psychologický ústav AV ČR). Projekt odevzdává v české a anglické verzi (každá jazyková verze v rozsahu min. 4 normostran). Výhodou při přijímacím řízení je vlastní doložená praxe v oboru (např. člen řešitelského výzkumného týmu, dobrovolnická pomoc, stáž v zařízení atd.).

Termín pro zaslání přihlášek k přijímacímu řízení je 28. únor daného roku. Zájemci o studium musí ve stanoveném termínu zaslat vyplněnou přihlášku k přijímacímu řízení (ke stažení na <http://is.cuni.cz/studium>), potvrzení od praktického lékaře a potvrzení o zaplacení poplatku za úkony spojené s přijímacím řízením a úspěšně složit přijímací zkoušky.

Konference

PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ (PPRCH)

Od roku 2004 se každoročně na podzim koná konference
Primární prevence rizikového chování,
na které se pravidelně schází více než 300 odborníků
z oblasti prevence rizikového chování.

Konferenci organizuje:

**Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze**

ve spolupráci s hlavními partnery:

**Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Hlavní město Praha
Katedra psychologie PedF, Univerzita Karlova v Praze**

Během každé konference je vedle hlavního tématu věnován prostor
tematickým blokům z oblasti rizikového chování:

- agrese a šikana
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
  - poruchy příjmu potravy
  - rasismus a xenofobie
  - negativní působení sekt
  - sexuální rizikové chování
- závislostní chování (adiktologie)
- systémový přístup v primární prevenci

Na konferenci zaznívají **jak příspěvky teoretické, koncepční, tak praktické,
vycházející ze zkušeností a podmínek v České republice**
(kazuistiky, příklady dobré praxe).

Bližší informace o konferenci lze nalézt zde:

www.pprch.cz

KLINIKA ADIKTOLOGIE 1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE
A VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE
WWW.ADIKTOLOGIE.CZ

ISBN 978-80-7476-011-2

NEPRODEJNÉ

